جاڭا جورنقتا ەكپىندەي بلگەرلەپ، جاڭا داۋىردە ەسە قوسايىق

تيانشان الابندا قارجى قوسۇدىك قىزۋ ورلەۋى كوتەرىلدى

تيانشان باعامى

□ انار بۇلت \ شينجياڭ گازەتىنىڭ ءتىلشىسى ژاڭ يۇڭفي

بۇل قارجى قوسپ، شارۋاشىلىقتى كوركەيتۇدىك دۇرىستى مەكەنى.

سولتۇستىك شينجياڭنىڭ التاي، دلەسىنەن وڭتۇستىك شينجياڭنىڭ حوتان، قاشقارنا دەيىن، تيانشان الابىنىڭ تۇس ـ تۇسنان دابىرالى قۇرلىس جۇرگىزۇ كورىنىسى مەن مۇندالايدى. نەبارى 3 اي ۋاقىتتا تالاي ـ تالاي قۇرلىس جۇرگىزىپ جاتقان جەرلەر "بوس جاتقان يەر قايىرانناڭ" "نەگىزگى تۇلعالىق ينجەنەريا اسقاق بۇيى سوزعان" جلدام وزگەرىستى جۇزەگە اسىردى.

بيىل جل باسىنان بەرى رايونىمىز ءتۇزىلىس ـ مەحانيزمدى ۇزدىكسىز كەمەلدەندىرىپ، شارۋاشىلىق ـ ساۋدا ورتاسىن ءۇرتىس ساپاللاندىرىپ، ءتۇيىندى نساندار قۇرلىسىن بار كۇشپەن بلگەرلەتتى، تيانشان الابى قارشتاپ ورگە ۇمتىلىپ، جاندى دا جالىندى تۇرده العا قاراي دامىدى.

ارتۇ جىلدامدىعى تەزدەپ

ءۇرتىس ەكى جىل ماداقتالىپ ـ سيلاندى

نساندى يگەرۇ ورايدى يگەرگەندىك، داموى يگەرگەندىك، نساندى كوزدەۇ ۇزاق مەزگىلدى كوزدەگەندىك، بولاشاقتى كوزدەگەندىك.

20 مىڭنان استام قۇرلىسشىنىڭ 1200 نەشە تاۇلىك جاپالى شايقاس جۇرگىزۇنىڭ ارقاسىندا، 6 ـ ايدىك 16 ـ كۇنى حوتان ـ چارقلىق تەمىر جولى اشىلىپ، دسكە قويىلدى. بۇل جەلى بويىنداعى شينجياڭنان شعاتىن بۇقارا ـ نىڭ ەندىگارى الستاعى تيانشاندى باسىپايتىنداعىن، ۇرىمجىنى اينالىپ وتەيتىنداگىن، جولدىڭ 1000 نەشە كيلومەتر قسقارىاندىعىن كورسەتەدى.

حوتان ـ چارقلىق تەمىر جولىنىڭ استارىندا قۇرلىستى جەدەلدەتكەن تالاي ـ تالاي كەلەلى نساندار جاتىر. 1 ـ ايدان 5 ـ ايعا دەيىن رايونىمزدىڭ ءتۇيىندى نساندارىنا 79 ميللياردتان 500 ميللىون يۇان قارجى قوسىلىپ، 62 ءتۇيىندى نسان جاڭادان جۇمىس باستاپ قۇرىلىس جۇرگىزىپ، بلتىرعى سول تۇستاعىدان 12سى كوبەيدى، جۇمىس باستاۋ سالىسترماسى 77.5% بولىپ، بلتىرعى سول تۇستاعىدان 15 پايىز جوعارىلادى.

"نسان قۇرلىسى داموى جالپى جاعدايىن جەتەكتەيدى، داموى ساپاسنا سايادى. امالىيات مىنانى دالەلدەدى: ءبىر جەردىك ەكونوميكالىق داموى ەك سوڭىندا نسان قۇرلىسى جاعىندا ايگىلەنەدى، كىمنىك نسانى جاقسى، كوپ بولسا، سونىك داموى ساپاسى انا ءورلىم جوعارى بولادى، داموى جىلدامدىعى دا انا ءورلىم تەز بولادى"، ـ دەدى اۋتونوميالى رايوندىق داموى جانە رەفورما كوميتەتى نسان قۇرلىسىن باسقارۋ باسقارماسىنىك ورىنباسار باستىعى جاڭ يۇڭلياڭ.

1 ـ ايدان 5 ـ ايعا دەيىن رايونىمزدىڭ ءتۇيىندى نساندارىنا 79 ميللياردتان 500 ميللىون يۇان قارجى قوسىلىپ، تۇتاس رايوننىڭ تۇراقتى مال ـ مۇلكى قوسىلعان تۇراقتى مال ـ مۇلكتىڭ 40%كە تاياۋىن ۇستادى. "بۇل كەلەلى نساندارداعى تۇتاس رايوننىڭ تۇراقتى مال ـ مۇلك قارجىسىنا بولعان تىرەكتىلىك، جەتەكشىلىك، دەمەۋشىلىك رولىنىڭ انا ءورلىم كورنەكتى بولتىندىعىن تۇسىندىرەدى"، ـ دەدى جاڭ يۇڭلياڭ.

بيىل الدىڭعى 5 ايدا رايونىمزدىڭ تۇراقتى مال ـ مۇلك قارجىسىنىڭ ارتۇ جىلدامدىعى ءۇرتىس بۇكىل ەلدىڭ الدىڭعى قاتارىن يەلەدى. "تاياۋ جىلدارداعى بەرى ءبىز نسان قۇرلىسىنىڭ تەبىنىن ۇزدىكسىز ارتتىرىپ، ءونىمدى قارجى قوسۇدىڭ شەشۇشى رولىن ساۋلەلەندىرىدىك، 2020 ـ جىلى جانە 2021 ـ جىلى رايونىمزدىڭ قارجى قوسۇ قىزمەتى ءۇرتىس 2 جىل مەملەكەتتىك كەڭەستىڭ باقلاۋ ـ تەكسەرۇ بويىنشا شابىتاندىرۇىنا، ماداقتاپ ـ سيلاۋىنا يە بولدى"، ـ دەدى جاڭ يۇڭلياڭ.

مولشەر ارتىپ قانا قويماي، انا ءورلىم ساپالى قارىشتادى. تىزبەكتى ۇزارتۇدى، تىزبەكتى تولىقتاۋدى، تىزبەكتى كۇشەيتۇدى ارقاۋ ەتكەن بيىلعى كەلەلى كاسىپ سالاسى نساندارىنا قارجى قوسۇدا كاسىپ سالاسى تىزبەگى داموىنىڭ ولقىلىقتارىن تولىقتاۋعا ايرىقشا باسا ءمان بەردى. كرەمنى نەگىزدى جاڭا ماتەريالدارداعى مسالعالايىق، رايونمىز كرەمنى ماتەريالدارىن، كوپ كريستالدى كرەمنيدى، كرەمنى جاپىراقاسىن، زور كولەمدى فوتوۋولتتى شوعرلى پايدالانۇ ابزالدىلعانىن جانە ورگانيكالى كرەمنى كاسىپ سالاسى نەگىزگى ابزالدىلعانى تولىق پايدالانىپ، كرەمنى فوتوۋولت، كرەمنى حيميا ونەركاسىبى، كرەمنى قورىتپاسى، كرەمنى ەلەكترونى، سوندای ـ اق كرەمنى سايكەستى جابدىقتارى سياقتى بەس ۇلكەن كاسىپ سالاسى تىزبەگى شوعرىن بەلسەنە ۇزارتتى.

مەحانيزمدى جاندانديرىپ

كوپ ءتۇرلى ولشەم ارقلى قورشاعان ورتانى ساپاللاندىردى

مەحانيزم جاندانداندا عانا جلدامدىق تەزدەيدى، ونىمدىلىك جاقسارادى.

بيىل 3 ـ ايدان باستاپ شينجياڭ جۇڭگوڭ جاڭا ماتەريال شەكتى سەرىكتەستىگى كورلادا قارجى قوسىپ قۇرعان تابيعي گازدان گليكول جاساۋ نسانى اتقارىلۋ كەزەڭىنە ءوتتى. "مەن نساننىڭ الدىڭعى مەرزىمدىك بەكتىتىرۇ راسمياتىن بىترۇگە ارنايى جاۋاپتىمىن، قاتىستى ۇيىمداتاراۋلارعا سايات تارتىپتەردى بىترگەندە جەرگىلىكتى ۇكمەت دەر كەزىندە سايكەستىرىپ جانە شەشىپ بەرەدى. ءبىز شينجياڭنىڭ بولاشاعىنا وتە ءۇمىتتىمىز، الداعى جەردە شينجياڭدا 'ءبىر تەكشەمەتر گازدان' 'ءبىر تال جبەككە'، 'ءبىر كەز ماتاعا' دەيىن، ونان 'ءبىر پار كيمگە' دەيىن توقىماشىلقتىڭ، كيم ـ كەشەكتىڭ تۇتاس كاسىپ سالاسى تىزبەگىن قالىپتاستىرامىز"، ـ دەدى نسان گرۇپپاسىنىڭ مۇشەسى شۇ جياڭجۇن تىلشىگە.

شۇ جياڭجۇننىڭ سەزىنىپ جەتكەنى سياقتى نساندى يگەرۇ، قارجى قوسۇدى جبەۇ، ارتۇدى ورنىقتىرۇ جاعىندا رايونىمىز "10 ۇلكەن مەحانيزمدى" نەگىزگى جەلى، "التى كەلەلى ءتىزىمدى" تۇتقا، "ستيل قۇرىلسىن جوعارىلاتۇ جىلىن" قامتاماسىزدىق ەتىپ، نسان قۇرلىسىن جان ـ جاقتى، ستراەولدى، جۇيەلى دلگەرلەتپە، كەمەلدى، جۇيەلى ءتۇزىلىس جانە مەحانيزم قالىپتاستىردى.

بىلتىردان بەرى رايونىمىز نسانانى تيانىاقتاندىرۇ، ءتۇيىندى قامال الۇ، مىندەتتى تەكسەرىپ، باعالاۋ، مەرزىم ساين دلگەرلەتۇ، الدىڭعى مەرزىمدىك دلگەرلەتۇ، فاكتور قامتاماسىزدىعى، قىزمەت وتەۇ قامتاماسىزدىعى، نساندارعا بايلانىس جاساۋ، قوعام بىرگە ارەكەتتەنۇ "التى كەلەلى ءتىزىم" سياقتى نسان قۇرلىستارىنىڭ 10 ۇلكەن مەحانيزمنى ورناتتى.

مۇنىڭ دشىندە كەلەلى نساندى، كەلەلى ساياساتتى، كەلەلى رەفورمانى، كەلەلى كاسىپ سالاسىن، كەلەلى تۇعىردى، كەلەلى فاكتوردى مازمۇن ەتكەن "التى كەلەلى تىزىمدىك مەحانيزمنىڭ" رول اتقارۇى ەرەكشە كورنەكتى بولدى.

"كەمەلدى مەحانيزم نسان قۇرلىسىن تۇتقاعا يە ەتتى. ءبىز ەندىگارى جەكە نساندى دلگەرلەتپەي، قايتا سيستەمالى، جۇيەلى دلگەرلەتپە، رايونىمزدىڭ نسان قۇرلىسى فاكتورلارىن ۇلەستىرۇ ونىمدىلگەن ءونىمدى جوعارىلاتتىق"، ـ دەدى جاڭ يۇڭلياڭ.

"10 ۇلكەن مەحانيزم نازاردى، باستىسى، نساندارىدى دلگەرلەتۇ بارىسىنداعى بوگەتتىك، توسقاۋلدىق مالەلەرگە شوعرلاندىرىپ، جەر ـ جەردىك، تاراۋلاردىك قىزمەت بىرىككەن كۇشىن ۇيستىرىپ، ينفورماتسيانى ءوزارا اۋستىراتىن، تىعىز سەلبەستىن، ءوزارا قولدايتىن قىزمەت مەحانيزمىن ورناتىپ، نسان قۇرلىسىن جان ـ جاقتى، جالپى بارىستىق، جالپى پەريوتتى ساپالى قىزمەت وتەۇمەن قامدادى"، ـ دەدى جاڭ يۇڭلياڭ.

مسالى، نسان قارجسى تاپشى بولۇ ماسەلەسىنە مەكزەس، رايونمىز جۇيەلى قارجى قۇراۋ مەحانيزمىن دشىندەگى قارجسى، جەرگىلىكتى ۇكمەتتىك ارناۇلى زايومى سياقتى قازنالىق قارجدان ويداعداي پايدالانىپ، قازنالىق قارجنىك دەم بەرۇ رولى مەن زورايتۇ اسەرىن ساۋلەلەندىردى. ەندى ءبىر جاعنان، بازارلانعان قارجى قۇراۋ ۇلگىسىنە تابانداى بولدى، بيىل اۋتونوميالى رايوندىق داموى جانە رەفورما كوميتەتى فينانس قۇرلىمىدارىمەن 566 ميللياردتان يۇاندىق ارناۇلى قارىز اقشا ورنالاستىرىپ، قارجى تيمەدلىگىن قالىپتاستىرىپ، تۇتاس رايوننىڭ كەلەلى نساندارىنا قارجى قامتاماسىزدىعىن ازىرلەدى.

"الدىڭعى مەرزىمدىك قىزمەتتەردىڭ تەرەڭدىگى مەن ساپاسى ەكنىڭ بىرىندە نساندارداڭ تۇتاس تۇلعا لىق دلگەرلەۇ ساپاسىن بەلگىلەيدى"، ـ دەدى جاڭ يۇڭلياڭ. اۋتونوميالى رايوننىڭ ءتۇيىندى نساندارىنىڭ الدىڭعى مەرزىمدىك قىزمەتى بىرىككەن كۇشىن ۇيستىرىپ، ينفورماتسيانى تەكسەرۇمەن قامتاماسىزدانعان "ساماسلى ءتۇزىلىس" سياقتى نسان قۇرلىستارىنىڭ 10 ۇلكەن مەحانيزمنى ورناتتى.

بيىل جىلدىڭ باسىنان بەرى رايونىمىز نساندارىنا قارجى قوسۇدى جبەۇ، ارتۇدى ورنىقتىرۇ جاعىندا رايونىمىز "10 ۇلكەن مەحانيزمدى" نەگىزگى جەلى، "التى كەلەلى ءتىزىمدى" تۇتقا، "ستيل قۇرىلسىن جوعارىلاتۇ جىلىن" قامتاماسىزدىق ەتىپ، نسان قۇرلىسىن جان ـ جاقتى، ستراەولدى، جۇيەلى دلگەرلەتپە، كەمەلدى، جۇيەلى ءتۇزىلىس جانە مەحانيزم قالىپتاستىردى.

بىلتىردان بەرى رايونىمىز نساناني تيانىاقتاندىرۇ، ءتۇيىندى قامال الۇ، مىندەتتى تەكسەرىپ، باعالاۋ، مەرزىم ساين دلگەرلەتۇ، الدىڭعى مەرزىمدىك دلگەرلەتپە، فاكتور قامتاماسىزدىعى، قىزمەت وتەۇ قامتاماسىزدىعى، نساندارعا بايلانىس جاساۋ، قوعام بىرگە ارەكەتتەنۇ "التى كەلەلى ءتىزىم" سياقتى نسان قۇرلىستارىنىڭ 10 ۇلكەن مەحانيزمنى ورناتتى.

مۇنىڭ دشىندە كەلەلى نساندى، كەلەلى ساياساتتى، كەلەلى رەفورمانى، كەلەلى كاسىپ سالاسىن، كەلەلى تۇعىردى، كەلەلى فاكتوردى مازمۇن ەتكەن "التى كەلەلى تىزىمدىك مەحانيزمنىڭ" رول اتقارۇى ەرەكشە كورنەكتى بولدى.

"كەمەلدى مەحانيزم نسان قۇرلىسىن تۇتقاعا يە ەتتى. ءبىز ەندىگارى جەكە نساندى دلگەرلەتپەي، قايتا سيستەمالى، جۇيەلى دلگەرلەتپە، رايونىمزدىڭ نسان قۇرلىسى فاكتورلارىن ۇلەستىرۇ ونىمدىلگەن ءونىمدى جوعارىلاتتىق"، ـ دەدى جاڭ يۇڭلياڭ.

"10 ۇلكەن مەحانيزم نازاردى، باستىسى، نساندارىدى دلگەرلەتۇ بارىسىنداعى بوگەتتىك، توسقاۋلدىق ماسەلەلەرگە شوعرلاندىرىپ، جەر ـ جەردىك، تاراۋلاردىك قىزمەت بىرىككەن كۇشىن ۇيستىرىپ، ينفورماتسيانى ءوزارا اۋستىراتىن، تىعىز سەلبەستىن، ءوزارا قولدايتىن قىزمەت مەحانيزمىن ورناتىپ، نسان قۇرلىسىن جان ـ جاقتى، جالپى بارىستىق، جالپى پەريوتتى ساپالى قىزمەت وتەۇمەن قامدادى"، ـ دەدى جاڭ يۇڭلياڭ.

مسالى، نسان قارجسى تاپشى بولۇ ماسەلەسىنە مەكزەس، رايونمىز جۇيەلى قارجى قۇراۋ مەحانيزمىن دشىندەگى قارجسى، جەرگىلىكتى ۇكمەتتىك ارناۇلى زايومى سياقتى قازنالىق قارجدان ويداعداي پايدالانىپ، قازنالىق قارجنىك دەم بەرۇ رولى مەن زورايتۇ اسەرىن ساۋلەلەندىردى. ەندى ءبىر جاعنان، بازارلانعان قارجى قۇراۋ ۇلگىسىنە تابانداى بولدى، بيىل اۋتونوميالى رايوندىق داموى جانە رەفورما كوميتەتى فينانس قۇرلىمىدارىمەن 566 ميللياردتان يۇاندىق ارناۇلى قارىز اقشا ورنالاستىرىپ، قارجى تيمەدلىگىن قالىپتاستىرىپ، تۇتاس رايوننىڭ كەلەلى نساندارىنا قارجى قامتاماسىزدىعىن ازىرلەدى.

"الدىڭعى مەرزىمدىك قىزمەتتەردىڭ تەرەڭدىگى مەن ساپاسى ەكنىڭ بىرىندە نساندارداڭ تۇتاس تۇلعا لىق دلگەرلەۇ ساپاسىن بەلگىلەيدى"، ـ دەدى جاڭ يۇڭلياڭ. اۋتونوميالى رايوننىڭ ءتۇيىندى نساندارىنىڭ الدىڭعى مەرزىمدىك قىزمەتى